នគរកាយ

គតិធម៌ ធៀប គតិលោក

រៀបរៀងដោយ

ឧត្តមប្រឹជា **ចាប-ពិន** និពន្ធបណ្ឌិត

ចម្លងដោយៈ

លេខ១៣១អឹម វិថីទេសភូមិន្ទ រាជធានីភ្នំពេញ

ព.ស២៥៤១ គ.ស១៩៩៨

ឯករកាយ

គតិធម៌ ធៀប គតិលោក

រៀបរៀងដោយ

ឧត្តមប្រឹជា ចាប-ពិន និពន្ធបណ្ឌិត

អតីតអ្នកនិពន្ធតែងសេចក្តី និង
អធិបតីក្រុមជំនុំទំនៀមទម្លាប់ស្រុកខ្មែរ
នៅវិជ្ជាឋានពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ក្រសួងធម្មការ

រក្សាសិទ្ធិ

លំនាំដើម

៧២

(លើកទី ១)

រឿង នគរកាយ នេះ ជាគតិធម៌ ប្រៀប គតិលោក ដោយយកចិត្តចេតសិកជានាមធម៌ (ធម្មាធិដ្ឋាន) មកតែងជារូបធម៌ (បុគ្គលាធិដ្ឋាន) សន្មតជាស្រុក នគរ ស្ដេច មន្ត្រី អាមាត្យ យោធាទាហាន ឲ្យមានសេចក្ដីទាក់ទងគ្នា ជារឿងនិទានប្រលោម ពីធ្វើធម៌ជ្រៅឲ្យរាក់ ធម៌ក្រឲ្យងាយ ។

រឿងនេះ ខ្ញុំរៀបរៀងតាមលំអានសាស្ត្រាស្លឹករឹតបុរាណ ដែលឥតមាននាមលោកអ្នកតែង មានសេចក្ដីវែង ៗ ឲ្យជានិទានខ្លី ៗ ដោយសេចក្ដីអនុគ្រោះដល់កុលបុត្រអ្នកសិក្សា សូម្បីជាកុមារក៏ឲ្យអានមើលស្ដាប់ឆាប់ចូលចិត្តសេចក្ដីបាន ។

ពុទ្ធសាសនិកជនអ្នកបុណ្យអ្នកទាន គួរតែមានរឿងនគរកាយនេះទុកជាអារ្យទ្រព្យរបស់ខ្លួន សំរាប់អានមើលផ្ទាល់ខ្លួន ឬ ឲ្យគេអានឲ្យស្ដាប់ ឬ ក៏និមន្តបព្វជិតទេសនា ក្នុងថ្ងៃសីល ឬ ពេលទំនេរ ឬ ក៏វេលាជរាពាធ ។

បើតាមការបង្ហូរនាក់ស្កឹករឹត សំរាប់និពន្ធអ្នកដឹក ទេសនាក្នុងទីប្រជុំបុណ្យទាន ក៏រឹតតែជាប់ប្រសើរណាស់ ជាការតអាយុព្រះពុទ្ធសាសនា ញុំាងបសាទ - សង្វេគ សុចរិត ជាហេតុនៃបុណ្យកុសលដែលអាចផ្តល់សេចក្តីសុខ - ចំរើនក្នុងលោកនេះ លោកខាងមុខ និង ញុំាងបច្ច័យនៃព្រះនិព្វាន ឱ្យកើតមានដល់ពុទ្ធបរិស័ទក្នុងអនាគតជាអនេកតទៅ ។

សូមសិរីសួស្តីកើតមានដល់លោក-អ្នកអាន និង
អ្នកស្តាប់ទាំងឡាយ

ថ្ងៃទី១ មករា ព. ស ២៤៩៥ គ. ស ១៩៥២

ស ចាប ពិន

រូបនេះ ជារូបស្លាឡិតគិត ពិចារណា អំពីសង្ខារប្រែប្រួល

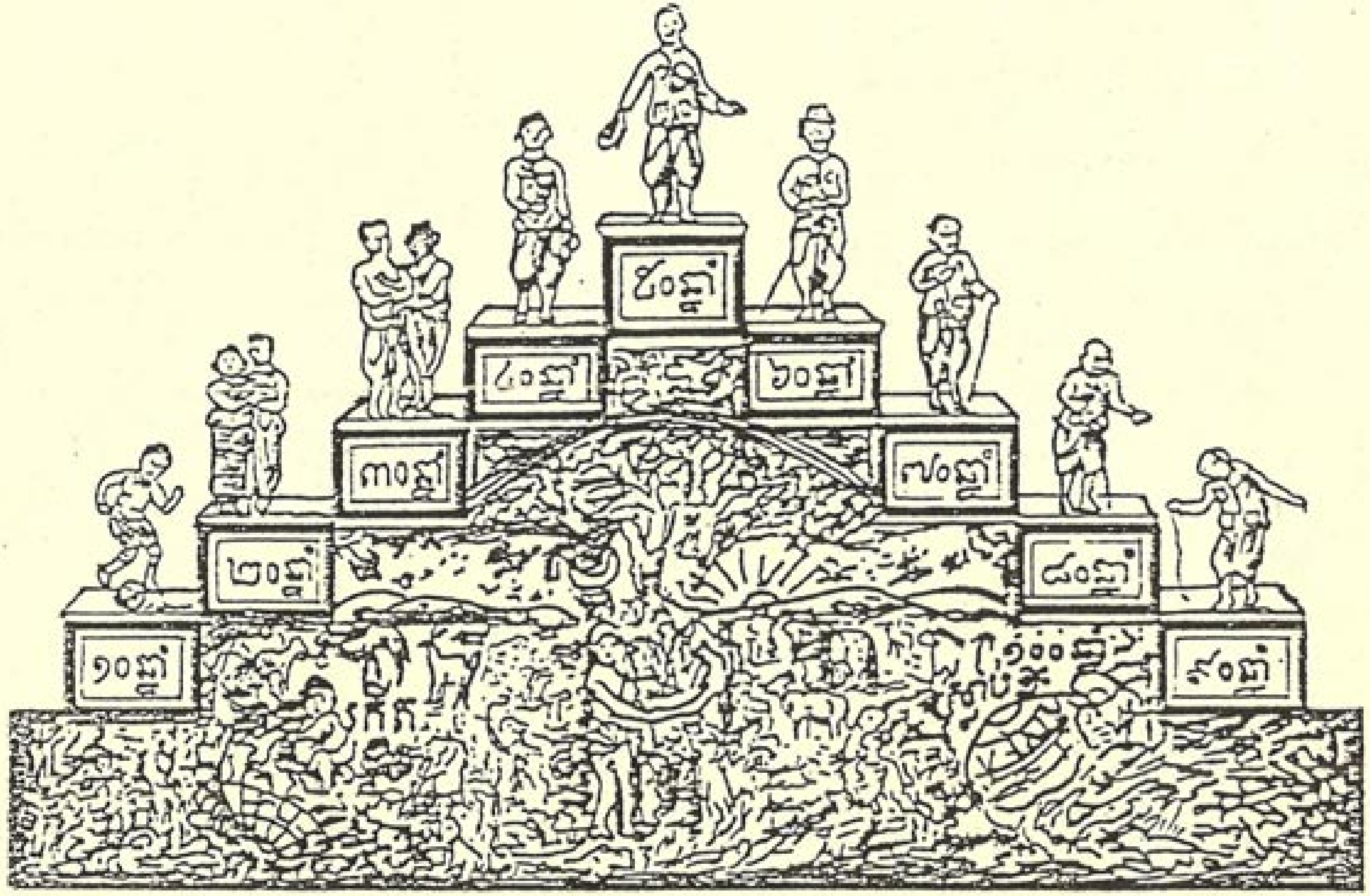

អនិច្ចា = សង្ខារ មិនទៀងត្រង់មុខ . ទុក្ខា = មានទុក្ខច្រើនពន់ប្រមាណ
អនត្តា = សូន្យសោះ មិនមែនខ្លួនប្រាណ . និព្វាន = ទើបបាន បរមសុខពិត ។

នគរកាយ

គតិធម៌ ធៀប គតិលោក

ॐॐॐ

នមត្ថុ រតនត្តយស្ស

សូមនមស្ការចំពោះព្រះរតនត្រ័យ, ហើយសូមសំដែងនូវអត្ថកថា ជាគតិធម៌ ធៀប គតិលោក ដូចតទៅនេះ :

ឯកោ រាជា ចិត្តំ នាម នគរកាយេ រជ្ជំ ការេសិ ។ តស្ស អគ្គមហេសី អវិជ្ជា ទេវី នាម, បិតា មោហោ នាម, មាតា លោភទេវី នាម ។

សាធុសប្បុរសទាំងឡាយ !

ក្នុងអតីតកាល, មានព្រះរាជាមួយព្រះអង្គ ទ្រង់ព្រះនាមព្រះបាទ ចិត្តរាជ *ជាបរមស្រីក្រុងរាជសម្បត្តិ ក្នុងព្រះនគរមួយឈ្មោះ* នគរកាយ *។ ព្រះរាជាអង្គនោះមានព្រះអគ្គមហេសីទ្រង់ព្រះនាមព្រះនាង* អវិជ្ជាទេវី *ជាទីគាប់ព្រះទ័យ*

ជាងព្រះស្មុំទាំងពួង, ព្រះបិតាទ្រង់ព្រះនាមព្រះពាច មោហរាជ ព្រះមាតា ទ្រង់ព្រះនាមព្រះនាង លោភទេវី ។

ជនកាយនោះមានទ្វារ ៩ គឺ :

ចក្ខុទ្វារ (ទ្វារភ្នែក) ២ .

សោតទ្វារ (ទ្វារត្រចៀក) ២ .

ឃានទ្វារ (ទ្វារច្រមុះ) ២ .

ជីវ្ហាទ្វារ (ទ្វារមាត់) ១ .

បស្សាវទ្វារ (ទ្វារតូច) ១ .

ឧច្ចារទ្វារ (ទ្វារធំ) ១ ។

មានប្រាង្គប្រាសាទ ៥ គឺ :

១_ ចក្ខុប្រាសាទ (១) ជាព្រះទីនាំងសំរាប់ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់ទតល្បែងរាំទាំងពួង

១_ ត្រង់បទនេះ ក្នុងអភិធម្មសង្គហៈថា ចក្ខុបសាទ ។ បាន ជាក្នុងទីនេះថា ចក្ខុប្រាសាទ ព្រោះផ្ទាតពិធមិ មៀប តពិ លោក។

២_ សោតប្រាសាទ ជាព្រះទីនាំងសំរាប់ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់សូរស័ព្ទតូរ្យតន្ត្រីទាំងពួង

៣_ ឃានប្រាសាទ ជាព្រះទីនាំងសំរាប់ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់ព្រះសុគន្ធរស

៤_ ជីវ្ហាប្រាសាទ ជាព្រះទីនាំងសំរាប់ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់សោយព្រះសុង្ហារភោជនាហារដ៏មានឱជារស

៥_ កាយប្រាសាទ ជាព្រះទីនាំងសំរាប់ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់គ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ទាំងគ្រឿងបញ្ចកកុធភណ្ឌ ជាគ្រឿងសំរាប់រាជ្យជាដើម ។

ព្រះបាទចក្ររាជ ព្រះអង្គមានមហាតល្លិក ៧ នាក់ ដែលទ្រង់តាំងក្នុងឋានន្តរស័ក្តិទីហ្លួង មានមុខងារផ្សេងៗ គ្នា សម្រាប់ជារាជបម្រើតាមពេលដែលទ្រង់ត្រូវការគឺ

១_ ហ្លួងផៃស្រា (១) ជាអ្នកចាប់កាន់ព្រះអង្គ.

២_ ហ្លួងសញ្ញា ជាអ្នកចាំសំគាល់កិច្ចការទាំងពួងព្រះរាជាដែលទ្រង់ប្រើឱ្យកត់សំគាល់ ;

១_ ចេតសិកទាំង ៧ នេះ ក្នុងអភិធម្មសង្គហៈ ហៅថាសព្វសាធារណចេតសិក ។

៣_ ហ្គីនវេទនា ជាអ្នកណែនាំព្រះមហាក្សត្រឱ្យសោយអារម្មណ៍ផ្សេង ៗ មានសុខជាដើម ,

៤_ ហ្គីនចេតនា ជាអ្នកចាំទទួលព្រះរាជឱង្ការក្នុងកាលដែលព្រះរាជាត្រូវការប្រើទៅកាន់ទីណា ក៏ទៅបានដោយរហ័ស

៥_ ហ្គីនឯកគ្គតា ជាអ្នកស្លូតត្រង់. ព្រះរាជាទ្រង់ទុកព្រះទ័យជឿយកពាក្យ

៦_ ហ្គីនមនសិការោ ជាអ្នកយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងកិច្ចការផ្សេង ៗ ដែលព្រះរាជាទ្រង់ប្រើ,

៧_ ហ្គីនជីវិតិន្ទ្រិយ ជាអ្នកជួយផ្គត់ផ្គង់ព្រះជន្មព្រះរាជាឱ្យមានព្រះជីវភាព ។

ព្រះបាទចិត្តរាជ ព្រះអង្គមានបុរោហិត ៣ រូប ទ្រង់តាំងទុកក្នុងឋានន្តរស័ក្តិជារាជគ្រូ សម្រាប់ណែនាំព្រះអង្គក្នុងព្រះរាជពិធីផ្សេង ៗ តាមដែលទ្រង់ត្រូវការដ៏

១_ រាជគ្រូវិតក្កោ (១) ជាអ្នកណែនាំព្រះរាជាឱ្យត្រិះរិះក្នុងកិច្ចការផ្សេង ៗ

---

១ ចេតសិកពួកនេះ ក្នុងអភិធម្មត្ថសង្គហៈ បកិណ្ណកចេតសិក ។

២_ រាជគ្រូវិចារោ ជាអ្នកណែនាំព្រះរាជាឲ្យពិចារណានូវកិច្ចការផ្សេង ៗ

៣_ រាជគ្រូអធិមោក្ខោ (១) ជាអ្នកណែនាំព្រះរាជាឲ្យមានព្រះទ័យតាំងស៊ប់ក្នុងកិច្ចការផ្សេង ៗ ។

ព្រះធម្មចក្ករាជ ព្រះអង្គមានឥសី ៣ រូបទៀតប្រកបដោយអភិញ្ញា និងសមាបត្តិ ព្រះអង្គទ្រង់តាំងទុកក្នុងឋានគួរសក្តិជាអ្នកពន្យល់ព្រះអង្គ

១_ ព្រះបីតិ (១) ជាអ្នកពន្យល់ព្រះរាជាឲ្យបានព្រះអំណរត្រជាក់ត្រជុំស្រស់ស្រាយក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេង ៗ

២- ព្រះឆន្ទោ ជាអ្នកពន្យល់ព្រះរាជាឲ្យមានព្រះទ័យស្រឡាញ់នូវកិច្ចការទាំងពួង

៣_ ព្រះវីរិយោ ជាអ្នកពន្យល់ព្រះរាជាឲ្យមានព្រះទ័យ

---

១ មេតសិកពួកនេះ ក្នុងអភិធម្មសង្គហៈហៅថាបកិណ្ណកចេតសិក ។

ព្យាយាមក្នុងកិច្ចការផ្សេង ៗ ។

មិនតែប៉ុណ្ណោះព្រះពាចចិត្តរាជព្រះអង្គមានព្រះភិក្ខុ ៣ រូបទ្រង់តាំងទុកសមណសក្តិជាព្រះធីតុង សម្រាប់ជួយរំលឹកព្រះអង្គគឺ

១- ព្រះអនិច្ចំ ជាអ្នករំលឹកព្រះរាជាឱ្យនឹកឃើញសេចក្តីមិនទៀងរបស់សង្ខារ

២- ព្រះទុក្ខំ ជាអ្នករំលឹកព្រះរាជាឱ្យនឹកឃើញសេចក្តីទុក្ខរបស់សង្ខារ

៣- ព្រះអនត្តា ជាអ្នករំលឹកព្រះរាជាឱ្យនឹកឃើញសេចក្តីមិនមានខ្លឹមសាររបស់សង្ខារ ។

ព្រះធីតុងទាំង ៣ រូបនេះតែងរំលឹកធម៌អាថ៌ចំពោះព្រះមហាក្សត្រ ឱ្យទ្រង់ពិចារណាឃើញតាមពិតក្នុងព្រះត្រៃលក្ខណញ្ញាណ មិនឱ្យព្រះអង្គធ្វេសប្រហែសក្នុងកុសលកម្មទាំងពួង ។

ព្រះពាចចិត្តរាជ ព្រះអង្គមានព្រះញាតិវង្ស ១៨ អង្គ ជាព្រះញាតិខាងព្រះមាតា-បិតា ជាពាលជន មានយោបល់មិនប្រពៃ ព្រះអង្គតាំងទុកក្នុងឋានន្តរសក្តិទីឃុនគ្រប់រូបគឺ :

១_ ឃុនមោហោ(១) ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឱ្យវង្វេង

២_ ឃុនអហិរិកំ ជាអ្នកនាំព្រះរាជាមិនឱ្យខ្មាសបាប

៣_ ឃុនអនោត្តប្បំ ជាអ្នកនាំព្រះរាជាមិនឱ្យខ្លាចបាប

៤_ ឃុនឧទ្ធច្ចំ ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឱ្យរាយមាយ

៥_ ឃុនលោភោ ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឱ្យលោភ

៦_ ឃុនទិដ្ឋិ ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឱ្យយល់ខុស

៧_ ឃុនមានោ. ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឱ្យប្រកាន់ព្រះអង្គ

៨_ ឃុនទោសោ ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឱ្យប្រទូស្តគេ

៩_ ឃុនឥស្សា ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឱ្យច្រណែនគេ

១០_ ឃុនមច្ឆរិយំ ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឱ្យកំណាញ់

១១_ ឃុនកុក្កុច្ចំ ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឱ្យអន្ទះអន្ទែង.

១២_ ឃុនថីនំ ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឱ្យរួញរា

១៣_ ឃុនមិទ្ធំ ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឱ្យងុយងោក

១៤. ឃុនវិចិកិច្ឆា ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឱ្យសង្ស័យ

---

(១) ចេតសិកទាំង ១៤ នេះក្នុងអភិធម្មត្ថសង្គហៈហៅថា អកុ-
សលចេតសិក

ព្រះញាតិវង្សទាំង ១៤ អង្គនេះ។ ជាអ្នកយុកព្រះទ័យ ព្រះពុទ្ធបិតុរាជយ៉ាងពិតស្និទ្ធ ព្រះអង្គតែងត្រាស់ហៅឲ្យចូលជិតជាល់បម្រើជានិច្ចកាល ពុំដែលខានពេលណាមួយឡើយ ។

ព្រះរាជាចិត្តរាជ ព្រះអង្គមានអគ្គសេនា ១៩ នាក់ ជាវរជនមានយោបល់ល្អ ព្រះអង្គតាំងទុកក្នុងឋានន្តរសក្តិ៍ទី ឧកញ៉ាគ្រប់រូបគឺ

១- ឧកញ៉ាសទ្ធា (១) ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឲ្យជឿកម្មផល

២- ឧកញ៉ាសតិ ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឲ្យមានព្រះស្មារតី,

៣- ឧកញ៉ាហិរិ ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឲ្យខ្មាសបាប .

៤- ឧកញ៉ាឱត្តប្បំ ជាអ្នកនាំព្រះរាជាមិនឲ្យខ្លាចបាប,

៥- ឧកញ៉ាអលោភោ ជាអ្នកនាំព្រះរាជាមិនឲ្យលោភ,

៦- ឧកញ៉ាអទោសោ ជាអ្នកនាំព្រះរាជាមិនឲ្យប្រទូស្តគេ,

---

១ ចេតសិកទាំង ១៩ នេះក្នុងអភិធម្មត្ថសង្គហៈហៅថា សោភណសាធារណចេតសិក ។

៧_ ឧកញ្ញាតត្រមប្បស្ថតា ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឲ្យបានព្រះទ័យជាកណ្ដាល .

៨_ ឧកញ្ញាកាយបស្សទ្ធិ ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឲ្យបានព្រះឆាយកាយរម្ងាប់

៩_ ឧកញ្ញាចិត្តបស្សទ្ធិ ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឲ្យបានព្រះទ័យរម្ងាប់

១០_ ឧកញ្ញាកាយលហុតា ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឲ្យបានព្រះឆាយកាយស្រាល

១១_ ឧកញ្ញាកាយមុទិតា ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឲ្យបានព្រះឆាយកាយទន់ភ្លន់

១២_ ឧកញ្ញាចិត្តមុទិតា ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឲ្យបានព្រះទ័យទន់ភ្លន់

១៣_ ឧកញ្ញាកាយកម្មញ្ញតា ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឲ្យបានព្រះឆាយកាយគួរបស់ការងារ

១៤_ ឧកញ្ញាចិត្តកម្មញ្ញតា ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឲ្យបានព្រះទ័យគួរបស់ការងារ

១៦_ ឧកញ្ញាកាយបាគុញ្ញតា ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឲ្យបានព្រះនាមកាយជំនាញ

១៧_ ឧកញ្ញាចិត្តបាគុញ្ញតា ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឲ្យបានព្រះទ័យជំនាញ

១៨_ ឧកញ្ញាកាយុជុកតា ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឲ្យបានព្រះនាមកាយត្រង់

១៩_ ឧកញ្ញាចិត្តុជុកតា ជាអ្នកនាំព្រះរាជាឲ្យបានព្រះទ័យត្រង់ ។

អគ្គសេនាទាំង ១៩ នាក់នេះ ជាទីទុកព្រះទ័យព្រះរាជាចិត្តរាជ ព្រះអង្គទ្រង់តាំងទុកជាឧត្តមក្រុមប្រឹក្សា សម្រាប់ជំនុំការរាជការ ដែលទាក់ទងនឹងនគរកាយ តាមព្រះនេត្រព្រះការណ៍ព្រះអង្គ ។

ព្រះរាជាចិត្តរាជ ព្រះអង្គគ្រប់គ្រងរាជសម្បត្តិ ជាសម្បូរណ៍ ជាសិទ្ធិរាជ បានព្រះរាជអំណាចពេញសម្បូណ៌ បរិបាលសុខសប្បាយក្នុងកាយប្រទេស ល្បីឮសុសសាយទូទៅ ដល់ប្រទេសនានា ។

WAT KHEMARARATANARAM

ឯកោ រាជា មច្ចុ នាម មហិទ្ធិកោ អហោសិ

សាធុសប្បុរសទាំងឡាយ !

ក្នុងទីមិនឆ្ងាយពីនគរកាយនោះ មានព្រះរាជាមួយព្រះអង្គទៀត ព្រះនាមព្រះបាទ មច្ចុរាជ ជាព្រះរាជាដ៏មានបរមឫទ្ធិ មានសន្ធានអាក្រក់ តែងព្រោចទៅព្រប សម្លាប់សព្វសត្វក្នុងត្រៃភព ទាំងពីមនុស្សលោកដល់ព្រហ្មលោក ឱ្យឋិតនៅក្នុងកណ្ដាប់ព្រះហស្តនៃព្រះអង្គ ។ ស្ដេចមានចតុរង្គសេនា ៤ កងពលធំ សុទ្ធតែជាមេទ័ពដ៏មានប្រតិពលក្នុងកលោបាយនិងយុទ្ធពិធីគ្រប់ចំពូក មានឥទ្ធិឫទ្ធិ៍ មេស្លាមហិមាអាចផ្ចាញ់បច្ចាមិត្រគ្រប់ទិសានុទិសឱ្យបរាជ័យ ឥតមី មាននរណាមួយក្នុងត្រៃលោកតស៊ូបានឡើយ ។

ចតុរង្គសេនា ៤ កងពលធំនោះ មានមេទ័ព ៤ នាក់គឺ

១_ នាយជាតិ ជាមេទ័ពមានសមត្ថភាពខាងស្ថាបនាវត្ថុធាតុផ្សេងៗ ដែលមិនទាន់កើត ឱ្យកើតឡើង

២_ នាយជរា ជាមេទ័ពមានសមត្ថភាពខាងធ្វើវត្ថុធាតុផ្សេងៗ ដែលខ្លាំងបង្កើតឡើងហើយ ឱ្យទ្រុឌទ្រោមទៅ

៣- ធាយព្យាធិ ជាមេទ័ពមានសមត្ថភាពអាចធ្វើឱ្យរាំងដែលមានកំលាំងរឹងប៉ឹង ឱ្យចុះញ្ញូលភាព ។

៤- ធាយមរណៈ ជាមេទ័ពមានសមត្ថភាពអាចសម្លាប់គ្នាតែបរូបម្នាក់ ។

មេទ័ពម្នាក់ ៗ មានបរិវារច្រើន តែងចេញចូលគាល់បម្រើរក្សាការពារព្រះអង្គព្រះបាទមច្ចុរាជជានិច្ចកាល. ព្រះបាទមច្ចុរាជតែងទ្រង់ ប្រើទៅសម្លាប់ពួកខ្មាំងទាំងពួងក្នុងត្រៃលោក ។

កិត្តិស័ព្ទព្រះបាទចិត្តរាជ បានល្បីរន្ទឺឮសាយទៅដល់ព្រះបាទមច្ចុរាជនោះថា មាននគរ ១ ឈ្មោះនគរកាយ ជាស្រុកនិច្ចសុខសប្បាយក្រៃពេក. ព្រះរាជា ជាអគ្គប្រមុខនគរកាយនោះ ព្រះនាមព្រះបាទចិត្តរាជ ជាបរមក្សត្រគ្រងសិរីសម្បត្តិសម្បូរណ៌ដោយព្រះរាជអំណាចមហិមា ។

កាលបើដំណឹងនោះ ឮសាយទៅដល់ព្រះសោតនៃព្រះបាទមច្ចុរាជ ៗ ក៏ទ្រង់វិតក្កយ៉ាងក្រៃលែង ខ្លាចក្រែងព្រះបាទចិត្តរាជកន្លងវិស័យនៃព្រះអង្គ ទ្រង់មានព្រះរាជបំណងនឹងប្រើមេទ័ព

ទាំង ៤ កងឲ្យទៅវាយបណ្ដើមយកនគរកាយនោះ ឲ្យនៅក្រោមអំណាចព្រះអង្គមួយរំពេច. តែស្ដេចទ្រង់ព្រះតម្រិះឃើញថា " ព្រះចាទចិត្តរាជ ជាមហាក្សត្រមានអានុភាពបរិមា មានសេនាទាហាននាហ្មឺនសព្វមុខមន្ត្រី ពុះករបរិបូណ៌ក្រៃពេក. បើអាត្មាអញលើកកងទ័ពទៅកាប់យកភ្លាម ៗ ឃើញជាពុំងាយបានឡើយ. ណើយកុំឲ្យខ្ចោះ ចាំអាត្មាអញប្រើចារទាហានទៅលបលួចយកដោយកលោបាយវិញ ពីអាត្មាអញត្រូវបញ្ជូនបេចាំពវមានសមត្ថភាព ឲ្យទៅក្លែងធ្វើជាខ្ញុំបំរើផ្ទាល់ព្រះចាទចិត្តរាជជាមុនសិន កាលបើចារទាហានអាត្មាអញទៅប្រតិបត្តិការចាំផុសម្រេចហើយ សឹមអាត្មាអញឲ្យលើកកងទ័ពទៅវាយយកជាក្រោយ. បើធ្វើឲ្យខ្ចោះប្រហែលជាបានងាយ " ។

កាលព្រះចាបត្តរាជទ្រង់ព្រះតម្រិះឃើញឧបាយដូច្នេះ ក៏ទ្រង់ព្រះបញ្ជាឲ្យហៅបេចាំពី ១ ឈ្មោះនាយជាតិចូលមកភ្លាម ។

លុះនាយជាតិចូលមកគាល់. ស្ដេចទ្រង់ត្រាស់ថា :

" ឯនាយជាតិ ! ចូរចាចចូលយកអាសារយើងក្នុងគ្រាឥឡូវនេះ. ចូរឯងទៅកាន់នគរកាយជាប្រញាប់ . កាលទៅ

បល់ ចូរឯងទៅអែបអបធ្វើខ្លួនឱ្យជាទីជឿជាក់ស្និទ្ធស្នាលជាមួយ និងសេវកាមាត្យ ព្រមទាំងមាតាបិតាវង្សាណាញាតិនៃព្រះបាទចិត្តរាជ. បើឯងបានជាទីស្និទ្ធស្នាលនឹងគេហើយ ចូរឯងចូលថ្វាយខ្លួនជាខ្ញុំគាល់បម្រើគេជានិច្ច និងធ្វើរាជការគេឱ្យល្អ ឱ្យគេទុកចិត្តរាប់អានស្រឡាញ់ផង ដើម្បីនឹងបានជាសេយ្យសឹកក្នុងស្រុកគេ. កាលធ្វើការបានសម្រេចហើយ ចូរឯងផ្ញើដំណឹងមកយើង ។

លុះត្រាស់ដូច្នោះ ក៏ទ្រង់បញ្ជូននាយជាតិឱ្យទៅកាន់នគរកាយ ឯនាយជាតិកាលបានទទួលព្រះរាជឱង្ការហើយ ក៏នាំបរិវារធ្វើដំណើរឆ្ពោះទៅកាន់នគរកាយនោះតាមព្រះរាជបញ្ជា

លុះនាយជាតិបានទៅដល់កាលណា ក៏ចូលទៅធ្វើជាមិត្តស្និទ្ធស្នាល ជាមួយនឹងនាហ្មឺនសព្វមុខមន្ត្រី ដោយសេចក្តីវៀវឆ្លាសរបស់ខ្លួន ហើយក៏ចូលទៅផ្គាប់ផ្គុនព្រះមាតា - បិតា អគ្គមហេសី និងព្រះញាតិវង្ស នៃព្រះបាទចិត្តរាជ. កាលឃើញថា វរជនទាំងនោះ គេស្រឡាញ់ពេញចិត្តអាណិតអាសូរខ្លួនហើយ ក៏ឱ្យគេនាំខ្លួនទៅថ្វាយព្រះមហាក្សត្រ ។ វរជនទាំងនោះ ក៏នាំនាយជាតិទៅ សូម្បីតែប៉ុនចុងសក់ក៏ទេ

ដោយវង្វេងតាមព្រះនាងអរិដ្ឋាទេវី ជាព្រះអគ្គមហេសី ពុំមានឱកាសចេញទៅទតព្រះនគរកាយបានឡើយ ។

ព្រះអធិប្ឌី ជាព្រះជីដូន កាលបានឃើញព្រះបាទចិន្តារាជនៅព្រងើយម្ល៉េះ ទើបចូលទៅថ្វាយព្រះពរតៀនម្ដងទៀតថា :

“ បពិត្រមហារាជ ដ៏ទ្រង់ព្រះករុណាភាព !

ហេតុម្ដេចបានជាព្រះអង្គគង់ស្ងៀមម្ល៉េះ ? មិនសមគួរទេព្រះអង្គ ! ឥឡូវព្រះនគរកាយរបស់ព្រះអង្គគ្រាំគ្រាហើយ សូមស្ដេចយាងទៅទតខ្លះផង ។

លុះព្រះជីដូនឃោសតើនបល់ពីរដង. ព្រះបាទចិន្តារាជទ្រាំគង់ស្ងៀមពុំបាន ក៏ទ្រង់ស្ដេចទៅទតបន្តិច ឃើញដូចពាក្យព្រះជីដូនរំលឹកមែន. តែគង់នៅស្ងៀមទៅវិញ ពុំបានគិតមើលព្រះនគរឡើយ ។ ទោសទាំងនេះមកតែពីទ្រង់វង្វេងដោយព្រះនាងអរិដ្ឋាទេវី ។

កាលនាយជាតិ និងជរា ជាមេទ័ពទាំង ២ នាក់ ឃើញអាការដូច្នោះ ក៏បញ្ជូនសារទៅថ្វាយ ព្រះបាទមធុរាជថា :

សូមព្រះតេជះពិគល់លើត្បូង
សូមព្រះរាជទានក្រោមបង្គំខ្ញុំព្រះករុណាជា
អម្ចាស់ជីវិត
សូមទ្រង់ជ្រាបក្រោមល្អងធូលីព្រះបាទ ។

សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស !

ឥឡូវព្រះបាទមិត្តរាជកំពុងប្រមាថ. សូមទ្រង់បញ្ជូនមេទ័ពទី ៣ ព្រមទាំងយោធាជាបរិវារទៅទៀត ដើម្បីប្រតិបត្តិការឱ្យឆាប់បានសម្រេចទាន់ព្រះរាជហឫទ័យផងទៅ ។

ហត្ថលេខា នាយជាតិ . ជរា

លុះព្រះបាទបត្តរាជ បានទ្រង់ជ្រាបព្រឹត្តិការណ៍នោះ ទើបទ្រង់ព្រះរាជបញ្ជាប្រើនាយព្យាធិជាមេទ័ពកណ្ដាលទី ៣ ព្រមទាំងបរិវារ ៩៦ នាក់ គឺឆន្នវុតិរោគឱ្យមកកាន់នគរកាយ ។ នាយព្យាធិព្រមទាំងបរិវារក៏នាំគ្នាទៅតាមព្រះរាជបញ្ជា . កាលទៅដល់ហើយនាយព្យាធិព្រមទាំងបរិវារ ៩៦ នាក់ បានញាំញីកំទេចទ្វារនគរនិងបន្ទាយតូចធំ ព្រមទាំងគ្រឿងប្រដាប់ផ្សេង ៗ ឱ្យរលំរលាយបាក់បែកគ្រប់អន្លើ . អ្នកនគរកើត

បលោបលរកចេញចូលពុំបាន ។ ធ្វើទាំងនេះ ដោយព្រោះតែប្លាប់យកព្រះបាទចិត្តរាជមួយមុខប៉ុណ្ណោះ ។

ឯព្រះពុទ្ធ ជាព្រះអ៊ីតុន កាលបានឃើញក៏ចូលទៅថ្វាយព្រះពរព្រះបាទចិត្តរាជថា :

“ បពិត្រមហារាជ ដ៏ទ្រង់គុណព្រះតេជានុភាព !

ព្រះអង្គមិនទាន់ជ្រាបទេឬ ? ឥឡូវព្រះធតរកាយនៃព្រះអង្គវិកលវិការហើយ ដោយនាយជាតិជាមេទ័ពទី ១ ដែលចូលមកនៅមុនបង្អស់គេគប់គិតក៏និតជាមួយ នាយជរាមេទ័ពទី ២ និង នាយព្យាធិមេទ័ពទី ៣ ព្រមទាំងពន្ធុរោគ ៩៦ នាក់ជាបរិវារនាំគ្នាធ្វើឱ្យវិករ. បើព្រះអង្គធ្វើព្រងើយកន្តើយ ព្រះធតរកាយមុខជាអន្តរាយពុំខានសូមទ្រង់ជ្រាប ” ។

ព្រះបាទចិត្តរាជបរមបពិត្រ កាលបានទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ឮឈ្មោះក៏រសាប់រសល់ក្នុងព្រះទ័យក្រៃពេក ទ្រង់ស្ដេចចេញទៅទតសព្វសព៌ាង្គព្រះធតរកាយ. លុះឃើញច្បាស់ក៏ទ្រង់សោយទុក្ខវេទនាទ្រង់ព្រះកន្សែងខ្សឹកខ្សួលជាខ្លាំង រកបុគ្គលណាមួយជួយយកអាសាក៏បាត់ព្យាធិសេនាជាខ្លាំងសន្ធឹកពុំបាន ដោយ

មហាជនទាំងពួងសឹងតែខ្លាចអំណាចព្យាធិសេនាទាំងអស់គ្នា ។

លុះនាយជាតិ _ ជរា _ ព្យាធិ ជាមេទ័ពទាំង ៣ នាក់ បានឃើញអាការដូច្នេះ ក៏បញ្ជូនសារទៅថ្វាយព្រះបាទ មច្ចុរាជថា :

សូមព្រះតេជៈបំកល់លើត្បូង
សូមព្រះរាជទានក្រាបបង្គំទូលព្រះករុណាជាអម្ចាស់ជីវិត
សូមទ្រង់ជ្រាបក្រោមល្អងធូលីព្រះបាទ ។
សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស !
ឥឡូវនេះ ព្រះបាទចិត្តរាជខ្សោយកម្លាំងណាស់ហើយ
សូមទ្រង់បញ្ជូនមេទ័ពទី ៤ ទៅទៀតជាប្រញាប់ ដើម្បី
ព្រួតគ្នាចាប់ឮព្រះបាទចិត្តរាជយកមកថ្វាយយ៉ាងរួសរាន់ ។

ហត្ថលេខា នាយជាតិ. ជរា. ព្យាធិ

កាលព្រះបាទមច្ចុរាជបានទ្រង់ជ្រាប ប្រព្រឹត្តិហេតុនោះ ក៏ទ្រង់ បញ្ជូនមេទ័ពទី ៤ ដ៏បំផុតឈ្មោះនាយមរណៈ ដ៏មានអនុភាពបរិមា ជាងមេទ័ពមុន ៗ អាចព្រោបព្រាប

បង្ហាបិត្រព្រល់ទិសតំបន់ ឱ្យវិនាសអន្តរាយកណ្តាលសមរភូមិ ។ សត្តធិករ ក្នុងព្រៃលោកសឹងកោតខ្លាចអំណាចរបស់គេនេះណាស់ គ្រាន់តែឮឈ្មោះថា មរណៈសេនាមកជិតដល់ក៏សឹងតែនាំគ្នារត់ប្រេកយកតែអាយុរៀងខ្លួន. តែទោះបីរួកណារត់ទៅពួនក្នុងទីណា ៗ ក្តី ក៏ពុំដែលរួចពីកណ្តាប់ដៃនាយមរណៈនោះបានឡើយ ។

ឯមេទ័ពទី ៤ ឈ្មោះនាយមរណៈកាលបានទទួលព្រះរាជបញ្ជាហើយ ក៏នាំបរិវារទៅកាន់នគរកាយ លុះចូលទៅដល់ទៅស្រុំគ្នានឹងមេទ័ពទាំង ៣ នាក់ដែលមកមុននោះ ហើយក៏រុករានទន្ទ្រានឫកដែនញាំញីបិទទ្វារទាំង ៩. នៃនគរកាយឱ្យងងឹតជុំវិញ ហើយចូលទៅបញ្ចាប់ក្នុងអង្គ ព្រះបាទចិត្តរាជបានព្រមទាំងនាហ្មឺនសព្វមុខមន្ត្រី និងអាណាប្រជាជនទាំងពួងគ្នានសល់ម្នាក់ នាំចេញចាកនគរកាយ ។

ឯនគរកាយនោះ កាលបើពុំមានបុគ្គលណាមួយនៅហើយក៏ទ្រុឌទ្រោមទៅ ។

នគរកាយ គឺរាងកាយយើង គេទាំងពួង. ព្រះបាទ

ចិត្តរាជ គឺចិត្តយើងគេទាំងពួង និមិត្តតែចិត្តពុំឋិតនៅក្នុង រាងកាយហើយ . រាងកាយក៏ពុំអាចទប់ទល់នៅបាន តែបម្លាស់ ប្ដូរភាពជារាងកាយស្អុយរលួយជាធម្មតា ដោយប្រការ ដូច្នេះ ។

សាធុសប្បុរសទាំងឡាយ !

កាលមេទ័ពទាំង ៤ នាក់ ព្រមទាំងបរិវារ ចាប់ ព្រះបាទចិត្តរាជបានហើយ ក៏នាំទៅកាន់សំណាក់ព្រះបាទ មច្ចុរាជ ។ ឯព្រះបាទមច្ចុរាជកាលឱ្យចាប់ព្រះបាទចិត្តរាជបាន មកហើយ នឹងយកទុកនៅជាខ្ញុំបម្រើក៏ទេ.' ត្រឡប់ជាបណ្ដេញ ទៅវិញថា " ចូរអ្នកឯងទៅតាមយថាភព្វខ្លួនចុះ ! ។

លំដាប់ពីនោះ ព្រះបាទចិត្តរាជក៏នាំបរិវារទៅរកទី លំនៅកសាងនគរកាយជាថ្មីដូចមុន ។

ឯព្រះបាទមច្ចុរាជជាស្ដេចកំបាប កាលបានជ្រាបថា ព្រះបាទចិត្តរាជកសាងនគរកាយជាថ្មី ក៏ទ្រង់ប្រើមេទ័ពទាំង ៤ ឱ្យទៅតាមបៀតបៀនចាប់ពួអង្គព្រះបាទចិត្តរាជ ឱ្យព្រាត់ចាក

នគរកាយជាថ្មី នោះទៀត និមិត្តថៃព្រះបាទចិត្តរាជកសាងនគរកាយវេលាណា ក៏ធ្វើឱ្យអន្តរាយវេលានោះរាល់គ្រា ពុំដែលខានឃ្លងណាឡើយ ។

ព្រះបាទចិត្តរាជ ក៏ទ្រង់សោយទុក្ខវេទនាគ្មានស្រាកស្រាន្ត ។

គ្រាមួយ ជាវេលាមានជោគវាសនាល្អ . ព្រះបាទចិត្តរាជក៏ទ្រង់ព្រះតម្រិះថា " អាត្មាអញធ្វើម្ដេចនឹងបានរួចពីកណ្ដាប់ដៃនៃមច្ចុរាជនេះបានអេះ ? ឱហ្ន៎ ! អាត្មាអញនឹងឱ្យទៅអារាធនាព្រះភិក្ខុជាព្រះជីតុន និងឥសីចូលមកប្រឹក្សាគ្នា ក្រែងលោកឃើញឧបាយយ៉ាងណាខ្លះ ? " ។ លុះទ្រង់ព្រះតម្រិះហើយក៏ទ្រង់ព្រះបញ្ជាប្រើមហាតលិក ២ នាក់គឺ ហ្លួនទេពនាជាមហាតលិកស្ដាំ. ហ្លួនបនស៊ិកវេរ ជាមហាតលិកឆ្វេងថា :

" នែបាទាំងឡាយ ! ចូរបាយកអាសាយើងទៅអារាធនាព្រះភិក្ខុជាព្រះជីតុនទាំង ៣ រូបគឺព្រះអនិច្ចំ_ទុក្ខំ_អនត្តា និងព្រះឥសីទាំង ៣ រូបគឺ ព្រះបីតិ _ ឆន្ទោ _ វិរិយោ ធូវបុរោហិតទាំង ៣ រូបគឺ ព្រះរាជគ្រូវិតក្កោ_វិចារោ អធិមោក្ខោហើយនិងអគ្គសេនាទាំង ១៩ នាក់មានឧកញ៉ាសទ្ធាជាដើម

ឱ្យមកកាន់សំណាក់យើងក្នុងខណៈនេះ " ។

មហាតល្លិកទាំងពីរនាក់ ក៏ម្នីម្នាទៅរកវរស្រេបណ៍និងវរជនទាំងនោះតាមព្រះរាជបញ្ជា ។ វរស្រេបណ៍ និងវរជនទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាទៅកាន់ព្រះរាជសំណាក់តាមសេចក្តីអារាធនា-អញ្ជើញ. លុះទៅដល់ក៏ព្រះបាទចិត្តរាជត្រាស់ប្រឹក្សាការផែនដីថា :

" បពិត្រលោកអ្នកនិពុទ្ធទាំងឡាយ !

ខ្ញុំសូមប្រឹក្សា និងលោក សូមលោករកឧបាយ ដើម្បីឱ្យខ្ញុំរួចចាកកណ្តាប់ដៃនៃមន្ត្ររាជ " ។

ព្រះជីពុន ព្រមទាំងវរជនទាំងពួងដែលបានជួបជុំក្នុងមហាសន្និបាតនោះ ថ្វាយព្រះពរឡើងព្រមគ្នាថា :

" បពិត្រព្រះសម្មតិទេវរាជ !

ការប្រឹក្សាត្រានេះជាការធំបំណាស់ . ការនេះដែលនឹងសម្រេចបាច់ខាតទៅបាន លុះតែបានសម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជទាំង ២ ព្រះអង្គ គឺព្រះសមាធិន្ទ្រិយ និងព្រះបញ្ញិន្ទ្រិយមកជាទីប្រឹក្សាផង. សូមព្រះអង្គឱ្យទៅអារាធនាសម្តេចមក " ។

ព្រះពោធិសត្វរាជបានទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ទីប្រជុំ ក៏ទ្រង់ត្រាស់ប្រើហ្លួងឯកត្ដា ជាមហាតព្វិកបាតចិត្តស្កត់ប្រាប់ថា :

- នែហ្លួងឯកត្ដា ! ចូរទៅអារាធនាសម្ដេចព្រះមហាសង្ឃរាជទាំង ២ ព្រះអង្គមកជាប្រញាប់ - ។

ហ្លួងឯកត្ដា ក៏នាំព្រះរាជឱង្ការទៅថ្វាយទូលសម្ដេចព្រះមហាសង្ឃរាជទាំង ២ ព្រះអង្គថា :

- បពិត្រសម្ដេចដ៏ទ្រង់នូវសីលធម៌បរិសុទ្ធ !

ព្រះពោធិសត្វរាជ ត្រាស់ប្រើទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំឲ្យមកអារាធនាសម្ដេចទាំង ២ ព្រះអង្គចូលទៅកាន់ព្រះនិវេសន៍ក្នុងខណៈនេះ - ។

សម្ដេចព្រះមហាសង្ឃរាជទាំង ២ ព្រះអង្គ កាលបានទទួលនិមន្តហើយ ក៏ទ្រង់ស្លៀកស្បង់ក្រងចីពរស្ពាយបាត្រ ទ្រង់យាត្រាទៅតាមមាគ៌ាទាំង ៤ ជាលោកុត្តរមាគ៌ា តាមលំដាប់ គឺ សោតៈ សកទាគា អនាគា អរហត្ត ដែលជាមាគ៌ាអាចនាំព្រះពោធិសត្វរាជ ' ចេញផុតពីកណ្ដាប់ដៃនៃមាររាជដោយសួស្ដី ៣៦ ។

លុះសម្ដេចព្រះមហាសង្ឃរាជទាំង ២ ព្រះអង្គនិមន្តដោយ

ថ្វើចូលទៅកាន់ព្រះរាជសំណាក់ គង់លើអាសនៈដ៏សមគួរហើយ ព្រះពោធិចិត្តរាជក៏ធ្វើសក្ការបូជាគោរពហើយក្រាបទូលពិតថេរបីគាថា :

" បពិត្រសម្ដេចទាំង ២ ព្រះអង្គ !

ញោមបានសេចក្ដីអផ្សុកខ្លាំងណាស់ បានជាឱ្យអារាធនាសម្ដេចជាម្ចាស់មក ដើម្បីទ្រង់ជួយដោះទុក្ខញោមក្នុងគ្រាឥឡូវនេះ ព្រោះមច្ចុរាជចេះតែមកបៀតបៀនញោម ដោយគេប្រើបេសកជនទាំង ៤ ព្រមទាំងបរិវារឱ្យមកធ្វើបាបញោម គ្រប់ពេលដែលញោមស្បានធរកាយ ពុំដែលខានពេលណា ព្រោះថ្នាំឱ្យញោមនៅក្នុងអំណាចគេ . បពិត្រសម្ដេចដ៏ចម្រើន ! ធ្វើដូចម្ដេចហ្ន៎ ឱ្យញោមបានរួចរំពីកណ្ដាប់ដៃសត្រូវនេះបាន ? " ។

សម្ដេចព្រះមហាសង្ឃរាជទាំង ២ ព្រះអង្គ គឺព្រះសមាធិន្ទ្រិយ និងព្រះបញ្ញិន្ទ្រិយ លុះបានស្ដាប់ព្រះរាជឱង្ការហើយ ក៏ប្រឹក្សាជាមួយនឹង ព្រះជីពុធទាំង ៣ រូប គឺ ព្រះអនិច្ចំ-ទុក្ខំ-អនត្តា និងព្រះឥសីទាំង ៣ រូប គឺ ព្រះបីតិ-សទ្ធា-វីរិយោ ។

ន័យសេចក្ដីថា កាលសមាធិ និងបញ្ញាកើតឡើងក្នុងចិត្ត

ទើបពិតឃើញព្រះត្រៃលក្ខណ៍ . កាលព្រះត្រៃលក្ខណញ្ញាណ កើតមានឡើង តែងមានបីតិ (អំណរ) ផ្តួតផ្តាច់បង្គូទៅក្នុង អកុសលធម៌ទាំងពួង . មានឆន្ទៈ (ស្រឡាញ់) កុសល កាត់អកុសលចោលបង់មិនត្រេកអរ និងមានវីរិយៈ (ព្យាយាម) ព្រាថ្នាឱ្យផុតចាកសង្សារវដ្ដ ។

សម្ដេចព្រះមហាសង្ឃរាជក៏ប្រឹក្សាធីងបុរោហិត ៣ រូប គឺរាជគ្រូវិតក្កោ_វិចារោ_អធិមោក្ខោតទៅទៀតថា " លោកណាយល់យ៉ាងណាខ្លះ ? " ។ រាជគ្រូទាំង ៣ រូប នឹករំពឹងទៅក៏ឃើញទោសរបស់បុគ្គលជាពួកអកុសល ហើយពិតថេរីកាថា " ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយយល់តាមសម្ដេចទាំងអស់ " ។

កាលបើដូច្នោះ សម្ដេចមហាព្រះសង្ឃរាជទាំង ២ ព្រះអង្គ ក៏ប្រឹក្សាសួរទៅឧកញ៉ា ពញា ព្រះ ហ្លួង ឃុន ហ៊ុន និង មហាតព្វីកទាំងពួង មានឧកញ៉ាសទ្ធាជាដើមថា " លោកអ្នកទាំងអស់នេះ យល់ឃើញដូចម្ដេច ? " ។

វរជនទាំងនោះកាលប្រឹក្សាឃប់គ្នាគ្រប់ ក៏ពិតថេរីកាថា

ទោសទាំងនេះ មានតែពីពាបជនទាំង ១៤ ព្រះអង្គ

មានឃុនមោហោជាមើមជាព្រះញាតិវង្ស . ព្រះបាទមោហរាជជាព្រះបិតា . ព្រះនាងលោភទេវីជាព្រះមាតា និងព្រះនាងអវិជ្ជាទេវីជាព្រះអគ្គមហេសី បានស្ម័គ្រយកមេទ័ពទាំង ៤ នាក់របស់មច្ចុរាជ មានឆាយជាតិជាមើមឱ្យមកនៅក្នុងព្រះនគរកាយបានជាគេនាំគ្នាធ្វើព្រះនគរនេះឱ្យអន្តរាយអស់ ។

កាលទីប្រឹក្សាបានពិភាក្សាអស់កាលដ៏យូរ យល់ឃើញព្រមគ្នាហើយ ទើបយកសេចក្តីក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទចិត្តរាជថា :

បពិត្រមហារាជ ដ៏ទ្រង់ធ្មព្រះរាជសម្ភារៈ !

ហេតុដែលនាំឱ្យខូចព្រះនគរកាយនេះ ទីប្រឹក្សាបានប្រឹក្សាឃើញមូលមតិគ្នាហើយថា មកពីព្រះអង្គទ្រង់ជឿពាក្យពួកពាលជនទាំង ១៤ អង្គ មានឃុនមោហោជាមើម ជាព្រះញាតិព្រះអង្គ .ជាសត្រូវក្នុងនាំសត្រូវក្រៅមកនៅក្នុងព្រះនគរ បានជាព្រះនគរកើតអន្តរាយអស់ច្រើនមួយទៀត មកពីព្រះបាទមោហោរាជជាព្រះបិតា ព្រះនាងលោភទេវីជាព្រះមាតា និងព្រះនាងអវិជ្ជាទេវីជាព្រះអគ្គមហេសី ដែលព្រះអង្គបានព្រមព្រៀងជាមួយនិងព្រះញាតិទាំង ១៤ អង្គទទួលយកមេទ័ពព្រះបាទមច្ចុរាជទុក

រុងព្រះនគរ ទើបពួកបច្ចាមិត្រតែងនាំគ្នាធ្វើព្រះនគរកាយរបស់ព្រះអង្គឱ្យអន្តរាយអស់ទេះ . រឿងនេះបើព្រះអង្គជឿស្តាប់យើងទាំងឡាយជាទីប្រឹក្សា សូមព្រះអង្គកំចាត់បង់ព្រះញាតិវង្សទាំង ១៤ អង្គ ព្រះមាតា_បិតា និងព្រះអគ្គមហេសីចេញ. ទើបបច្ចាមិត្រលែងកើតទៀតបាន . ហើយយើងទាំងពួងនឹងនាំព្រះអង្គទៅកាន់នគរកែវជាអមតមហានគរ ជាទីបរមសុខត្រាសចាកទុក្ខផុតពីកណ្តាប់ដៃ នៃមច្ចុរាជ តាមព្រះរាជបំណងបាន ។

កាលព្រះពាលចិត្តរាជបរមស្រុតបានទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ហើយ . ដោយទ្រង់មានព្រះរាជបំណងចង់រួចពីកណ្តាប់ដៃនៃមច្ចុរាជ ទ្រង់ក៏ធ្វើតាមពាក្យទីប្រឹក្សាទាំងពួង មានសម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជជាដើម ទើបទ្រង់តាំងមហាតេជ្យិកម្នាក់ឈ្មោះហ៊ីនឯកគ្គតា និងអគ្គសេនាម្នាក់ឈ្មោះឧកញ៉ាចិត្តជិកតា ដែលមានចិត្តស្មោះត្រង់នឹងព្រះអង្គ ឱ្យជាមេក្រមជំនុំជំរះរឿងព្រះញាតិទាំងពួង ១៤ អង្គនូវព្រះមាតា_បិតា និងព្រះអគ្គមហេសីព្រមគ្នានៅទីចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះអង្គ ។

ក្នុងសេចក្តីជំនុំជំរះ មេក្រមសួរថា :

នែព្រះបាទមហារាជ ! ព្រះនាងលោភទេវី ! ព្រះនាងអរិដ្ឋាទេវី ! លោកទាំងអស់អង្គសុទ្ធតែជាព្រះមាតាបិតា អគ្គមហេសីនៃព្រះរាជា ទាំងមុន ១៤ អង្គ ក៏សុទ្ធតែជាព្រះញាតិព្រះរាជាទាំងអស់ ព្រះរាជាទ្រង់ព្រោសព្រាណទាំងអស់លោកនាហ្នឹងព្រមគ្នា . ហេតុដូចម្តេចបានជាអស់លោកមិនពិគ្រោះព្រះអង្គដោយយុត្តិធម៌ បែរជាទៅក្រាបទូលណែនាំការមិនជាប្រយោជន៍ដល់ព្រះអង្គវិញ គឺនាំយកសត្វពីក្រៅឱ្យចូលមកនៅក្នុងព្រះនគរ ទាល់តែគេធ្វើបាបព្រះអង្គ ធ្វើឱ្យព្រះនគរព្រះអង្គឱ្យខូចអស់ដូច្នេះ ? . នែលោកអ្នកទាំងអស់ ! ចូរលោកអ្នកប្រាប់យើង ជាប្រញាប់ក្នុងពេលនេះ " ។

កាលនោះ ព្រះមាតាក្តី ព្រះបិតាក្តី ព្រះអគ្គមហេសីក្តី ព្រះញាតិទាំង ១៤ អង្គក្តី ពុំអាចឆ្លើយឱ្យការណ៍តែខ្លួនបានឡើយ សឹងតែទូលសារភាពថា " យើងទាំងពួងខុសមែន មានទោសច្រើនមែន . តាមតែទ្រង់ព្រះមេត្តាព្រោសដល់យើងខ្ញុំចុះ " ។

ព្រះបាទមិក្ករាជ កាលបានទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ដូច្នោះ ទើប

ទ្រង់ព្រះរាជបញ្ជាប្រើឱកញ៉ាសុខា ជាអគ្គសេនាឱ្យពាំងទីកុណ្ឌ (១) ពិធីឡើង ។ គ្រានោះ ហេតុតែវាសនាបារមីព្រះបាទចិន្តារាជចាស់ក្លា និងដោយសារឫទ្ធិព្រះឥសីទាំង ៣ រូប គឺព្រះបិតិ - អន្ទោ - វិរិយោ លោកសូត្រសែកព្រះវេទមន្តឡើង. ព្រះខាន់ជ័យស្រីទាំង ៣ ក៏កើតឡើងកណ្តាលទីកុណ្ឌពិធីនោះ. ទើបព្រះឥសីទាំងឡាយថ្វាយព្រះពរថា :

" កាលនេះ ជាកាលគួរ ដែលព្រះអង្គទ្រង់យាងចូលទៅកាន់ទីកុណ្ឌពិធីហើយ សូមព្រះអង្គទាញយកព្រះខាន់ជ័យស្រីទាំង ៣ អំពីទីកុណ្ឌពិធីនោះចុះ " ។

ព្រះបាទចិន្តារាជព្រះអង្គលូកព្រះហស្ត ទៅទាញយកព្រះខាន់ជ័យស្រីទាំង ៣ អំពីគំនរភ្លើងនៃកុណ្ឌពិធី សូម្បីនឹងបានក្តៅព្រះហស្តបន្តិចបន្តួចក៏ទេ ។

ឯព្រះខាន់ជ័យស្រីទាំង ៣ នោះឈ្មោះ :

---

១ - ពិធីដែលគេធ្វើដោយជីករណ្តៅជម្រៅ ១ ចំអាម ៤ ធ្នាប់ ដុតភ្លើងបូជាយញ្ញតាមលទ្ធិព្រាហ្មណ៍ ។

១ - គចម្ពុំប្បហារ មានដំបងព្រាត់ អាចញាំញីសត្រូវបានដោយអង្គើ ។

២- វិជ្ជុធប្បហារ មានដងបាស អាចសម្លុតសម្លឹងសត្រូវឲ្យថ្នស្លុតស្ងៀមមិនឲ្យកម្រើកបាន

៣ - សមុទ្ទប្បហារ មានដងវិចិត្រដោយកែវ ៧ ប្រការអាចប្រហារសិរសារៈនៃសត្រូវទាំងឡាយ ឲ្យបាក់ឬចុះឆ្អោត កំបុតក ។

ព្រះពាទចិត្តរាជ . ទ្រង់ចាប់ព្រះខាន់ជ័យស្រីទាំងនោះ ព្រះរាជទានទៅអគ្គសេនាឈ្មោះឧកញ៉ាចិត្តបស្សទ្ធិ ដែលមានចិត្តថ្លាដូចកែវឲ្យជារាជពំណោង ដោយទ្រង់ព្រះរាជបញ្ជាថា ចូរអ្នកឯងសម្លាប់ព្រះបាទមោហរាជ ជាបិតាយើងដែលនាំឲ្យយើងវង្វេង. ព្រះនាងលោភទេវី ជាមាតាយើងដែលនាំឲ្យយើងលោភលន់ខ្លាំង. ព្រះនាងអវិជ្ជាទេវី ជាអគ្គមហេសីយើងដែលនាំឲ្យយើងងងឹតមុខជាប់ទៅតាមវា. ហើយចូរអ្នកឯងសម្លាប់ពួកពលផងទាំង ១៤ នាក់ ដែលជាព្រះញាតិវង្សយើង ហ្នឹង ពួកអស់នេះវាឲ្យសត្រូវខាងក្រៅចូលមកនៅក្នុងស្រុកយើង ឲ្យសត្រូវធ្វើឲ្យខូចព្រះនគរយើង យើងត្រូវតែសម្លាប់វាឲ្យ

អស់កុំឱ្យសល់ម្នាក់ ។

ឯឧកញ៉ាចិត្តបស្សទ្ធិ កាលទទួលព្រះរាជបញ្ជា ហើយក៏ប្រហារជីវិតជនអាពាលនោះ គ្មានសល់ម្នាក់ ដោយព្រះខាន់ឈ្មោះសមុទ្ទបហារ ។

អស់លោកអ្នកអានអ្នកស្តាប់រឿងនេះ សូមកុំយល់ថា ព្រះពាទបិត្តរាជមានរូបជាមនុស្សប្រើគេឱ្យសម្លាប់មាតាបិតា ... មានរូបជាមនុស្សឡើយ មិនមែនដូច្នោះទេ គឺចិត្តសម្លាប់ចេតសិកដែលទុកដូចជាមាតាបិតា ... ដោយរឿងនេះលោកលើកយកធម៌ ជាធម្មាធិដ្ឋានមកតែងជាបុគ្គលាធិដ្ឋានជាន័យប្រៀបធៀបដើម្បីឱ្យអ្នកមានប្រាជ្ញាតិចយល់បានងាយ ។ ឯព្រះពាទបិត្តរាជក៏គឺមួយចិត្តយើង . គេទាំងពួងទាំងឡាយ . នគរកាយក៏គឺរូបកាយយើងគេទាំងពួងនេះឯង . ទាំងព្រះមាតាព្រះបិតាព្រះអគ្គមហេសី និងព្រះញាតិ ១៤ អង្គក៏សុទ្ធតែជាអកុសលចេតសិកទាំងអស់ ។

អត្ថបទប្រៀបធៀប ដែលលោកលើកយកមកសំដែងនេះ ត្រូវគ្នានឹងអត្ថបទប្រៀបធៀប ដែលព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់សំដែងទុក

ក្នុងគម្ពីរខុទ្ទកនិកាយធម្មបទ ត្រង់បកិណ្ណកវគ្គថា :

មាតរំ បិតរំ ហន្ត្វា រាជានោ ទ្វេ ច ខត្តិយេ រដ្ឋំ សានុចរំ ហន្ត្វា អនីឃោ យាតិ ព្រាហ្មណោ

បុគ្គលសម្លាប់តណ្ហាដូចមាតា . សម្លាប់អស្មិមានៈដូចបិតាសម្លាប់សស្សតទិដ្ឋិ ឧច្ឆេទទិដ្ឋិទាំងពីរ ដែលដូចខត្តិយរាជពីរព្រះអង្គ និងសម្លាប់អាយតនៈដូចដែន ព្រមទាំងនន្ទិរាគដូចស្មៀន តែងបានជាព្រាហ្មណ៍ ឥតមានទុក្ខ ទៅព្រះនិព្វាន ។

កាលឧកញ៉ាចិត្តបណ្ឌិត ប្រហារជីវិតជនទាំងនោះអស់ហើយ សម្ដេចព្រះមហាសង្ឃរាជ ២ ព្រះអង្គ . ព្រះជីគុន ៣ រូប . ព្រះឥសី ៣ រូប . បុរោហិត ៣ រូប . មហាតឡៀក ៧ នាក់ និងអគ្គសេនា ១៩ នាក់ ក៏ត្រាវឲ្យនិងសុំយាងព្រះបាទចិត្តរាជចេញចាកនគរកាយ ។

គ្រានោះ សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជថ្វាយព្រះពរថា :

សូមព្រះអង្គយាងចុះមក អាត្មាភាពទាំងឡាយនឹងនាំព្រះអង្គទៅកាន់ព្រះនគរកែវ ជាស្រុកព្រះអរិយបុគ្គល អាត្មាភាពជាបន្ទុំស្ដេសក៍ នឹងនាំផ្លូវព្រះអង្គទៅតាមក្បួនឥឡូវនេះ " ។

ឯព្រះពោធិសត្វរាជ កាលបើស្ដេចព្រះមហាសព្វរាជទាំង ២ ព្រះអង្គ គឺព្រះសមាធិន្ទ្រិយ ព្រះបញ្ញិន្ទ្រិយ ពងណែនាំ (គោលគឺសមាធិ និងបញ្ញាជាតកើតក្នុងចិត្តក៏ពិចារណាឃើញនូវសភាវធម៌ទាំងពួងតាមពិត) ហើយ ទើបព្រះអង្គទ្រង់តាក់តែងព្រះកាយដោយគ្រឿងទិព្វរ័ត្នភូសា វិសេស សម្ភារកង ព្រះហស្ដរាក់ ស្អាប់ព្រះខ្លួន . ប្រកបទៅដោយកញ្ចប់ពិសេស គោលគឺព្រះពោធិបក្ខិយធម៌ ៣៧ ប្រការគឺ សតិប្បដ្ឋាន ៤ សម្មប្បធាន ៤ ឥទ្ធិបាទ ៤ ឥន្ទ្រិយ ៥ ពល ៥ ពោជ្ឈង្គ ៧ និងអដ្ឋង្គិកមគ្គ ៨ ជាគ្រឿងអលង្ការដ៏ល្អ ៗ រុងរឿង ហើយទ្រង់តាក់នូវព្រះចម្រង់គប់ប្រាបព្រះហស្ត ទាំង ១០ គោលគឺសិក្ខាបទ ១០ និងទ្រង់នូវព្រះមហាមកុដ គោលគឺសិក្ខាបទ ២២៧ និងទ្រង់នូវក្រោះពេជ្រសម្រាប់ព្រះតេជានុភាព គោលគឺព្រហ្មវិហារ ៤ ប្រការ គឺមេត្តា ករុណា មុទិតា

ឧបេក្ខា ហើយទ្រង់ជ្នះនូវព្រះខគ្គាវុធ គោលគឺសមុច្ឆេទបហាន ដែលអាចកាប់កាត់ផ្តាច់បង់សត្រូវទាំងពួង គោលគឺអកុសលទាំងអស់ផង ។ លុះទ្រង់គ្រឿងអលង្ការស្រេចហើយទើបទ្រង់យាងឡើងប្រថាប់លើព្រះធម្មរថ គោលគឺព្រះសទ្ធម្ម ៨៤.០០០ ព្រះធម្មក្ខន្ធហើយក៏ទ្រង់ពិសីទនាការលើរតនបល្ល័ង្ក ជាព្រះវិធាំងដ៏ប្រកបដោយកែវ ៩ ប្រការ គឺព្រះនវលោកុត្តរធម៌ ៩ គឺមគ្គ ៤ ផល ៤ និព្វាន ១ ។ ឯធម្មរថនោះសឹងទឹមដោយសេះសិន្ធពជាតិអាជានេយ្យ ៤ គឺព្រះចតុប្បារិសុទ្ធិសីលទាំង ៤ គឺបាតិមោក្ខសំវរសីល ឥន្ទ្រិយសំវរសីល អាជីវបារិសុទ្ធិសីល និងបច្ចយសន្និស្សិតសីល ។ ធម្មអាជានេយ្យទាំង ៤ នេះនាំទាញនូវព្រះធម្មរថឱ្យអណ្តែតត្រសែតឡើងលើនភាល័យ. ហើយព្រះពោធិសត្វរាជបរមក្សត្រ ព្រះអង្គប្រកបដោយឥទ្ធិវិទ្ធិ ៤ ប្រការ គោលគឺឆន្ទិទ្ធិបាទ (ឫទ្ធិសម្រេចដោយសេចក្តីព្រាថ្នា) វីរិយិទ្ធិបាទ (ឫទ្ធិសម្រេចដោយសេចក្តីព្យាយាម). ចិត្តិទ្ធិបាទ (ឫទ្ធិសម្រេចដោយបញ្ញា). ហើយទ្រង់ពានព្រាស់ប៉ឹងនូវព្រះញាណទាំង ៤ ប្រការ គឺបុព្វេនិវាសញ្ញាណ វេសារជ្ជញ្ញាណ អនាវរណញ្ញាណ និង សព្វញ្ញុតញ្ញាណ ។

WAT KHEMARARATANARAM

វរជនទាំងឡាយ មានសម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជ ជាមគ្គទេសក៍ បាននាំព្រះបាទចិត្តរាជទៅតាមមាគ៌ាទាំង ៤ គឺ សោតា សកទាគា - អនាគា - អរហត្ត ជាផ្លូវលោកុត្តរៈ របស់ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងពួងពីបុរាណ ។ ព្រះបាទចិត្តរាជក៏អណ្តែតត្រសែតលឿនលើវេហាស៍កណ្តាលហ្វូងយោធារេហ៍ពល បានទៅដល់ព្រះធាតុកែវជាស្រុកក្សេមក្សាន្តព្រាសចាកទុក្ខ ពោលគឺអមតមហានគរនិព្វាន ជាឋានបរមសុខប្រសើរផុតពីកណ្តាប់ដៃនៃមច្ចុរាជពីសេចក្តីស្លាប់ មច្ចុរាជមិនអាចតាមបំផ្លាញព្រះអង្គដូចពីមុនបាន ដោយហេតុព្រះអង្គយាងចូលសឹងទៅក្នុងព្រះនគរកែវ គឺព្រះនិព្វានដ៏មានកំពែងកែវ ៧ (១) ជាន់ជិតជុំបាំងមាំមួនក្រៃពេក ជាព្រះនគរដ៏ព្រាសចាកទុក្ខទាំង ៤ គប. គឺជាតិទុក្ខ ជរាទុក្ខ ព្យាធិទុក្ខ មរណទុក្ខដែលមិនដល់យល់ឃើញ ឡើយ ។

---

១ សត្តពោជ្ឈង្គទាំង ៧ គឺសតិសម្ពោជ្ឈង្គ. ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គ. បីតិសម្ពោជ្ឈង្គ. បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គ. សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គ. ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ទុកជាកំពែងកែវ ៧ ជាន់ ។

ព្រះបាទចិត្តរាជបរមបវិត្រ ព្រះអង្គបានគង់នៅជាបរមសុខ

ក្នុងបាននិព្វាន ដូចបានពណ៌នាមក ។

ធម្មកថានេះ ពណ៌នាតាមលំអានបរមត្ថធម៌ ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបរមសាស្តាទ្រង់សំដែងអំពីកាយ និងចិត្ត ជាគ្រឿងធម៌ទៀបត្រៃលោក ដើម្បីពន្យល់សាធុជនដែលបានអានបានស្តាប់ឱ្យយល់ច្បាស់ទោសនៃជាតិ ជរា ព្យាធិ មរណៈ ដែលនាំសត្វឱ្យហែលវិលវល់ក្តុងក្តុងនៅក្នុងសមុទ្រនៃវដ្តសង្សារ ។

សាធុជនដែលបានអាន បានស្តាប់នូវសព្ទព្រះធម៌នេះ ដើម្បីកុំ កត់សំគាល់ចាំឱ្យជាក់ច្បាស់គ្រប់ន័យ ន័យត្រង់ណាដែលធម្មកថានេះពោលសង្ខេប គឺគ្រាន់តែរាប់ឈ្មោះពុំបានប្រែ ពុំបានអធិប្បាយ ឬអធិប្បាយដោយខ្លី ៗ បើស្តាប់សេចក្តីពុំបាន គប្បីសាកសួរប្រឹក្សាអស់បណ្ឌិតបរមត្ថសាស្ត្រ ដែលជ្រៀវជ្រាសក្នុងបរមត្ថធម៌ឱ្យលោកពន្យល់តទៅ ។

សូមសេចក្តីសុខ សេចក្តីចម្រើន កើតមាន
ដល់លោកអ្នកអាន អ្នកស្តាប់ទាំងឡាយ សព្វ ៗ កាល !

ចាប - ពិន

ចប់